

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра міжнародних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор навчально-наукового
інституту «Каразінський інститут
міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»

(вказати назву структурного підрозділу)

Писаревський М.І.

(вказати П.І.Б керівника)

“27” серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зовнішня політика Європейського Союзу

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

(шифр і назва)

спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

(шифр і назва)

освітня програма: «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

вид дисципліни: за вибором

(обов'язкова / за вибором)

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2026 / 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

“27” серпня 2026 року, протокол №1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Наталія ВІННИКОВА, д. політ. наук, доцент, завідувач кафедри міжнародних відносин.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол від “26” серпня 2026 року № 1

Завідувач кафедри міжнародних відносин

(підпис)

Вінникова Н.А.

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

Гарантка освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

(підпис)

Марченко І.С.

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол від “27” серпня 2026 року № 1

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Панасенко Г.С.

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Зовнішня політика ЄС» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації» підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни - формування у здобувачів вищої освіти уявлення про зовнішню політику Європейського Союзу як багаторівневу, нормативно-орієнтовану та стратегічно адаптивну систему міжнародних відносин, що поєднує інструменти дипломатії, безпеки, розвитку, торгівлі та ціннісного впливу.

- ознайомити здобувачів з інституційною архітектурою зовнішньополітичного механізму ЄС;
- сформувати у здобувачів уявлення про зміст і логіку Спільної зовнішньої та безпекової політики (CFSP) та Спільної політики безпеки і оборони (CSDP);
- розкрити для здобувачів регіональні пріоритети зовнішньої політики ЄС: Східне партнерство, політика щодо країн Західних Балкан, Середземномор'я, Африки, Азії, США, Китаю тощо;
- сформувати у здобувачів навички оцінювання динаміки ролі ЄС як глобального актора у сфері багатосторонньої дипломатії, сталого розвитку, прав людини та кліматичної політики.

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	-
Семестр	
6-й	-
Лекції	
32 год.	-
Практичні заняття	
32 год.	-
Самостійна робота	
56 год.	-
у тому числі індивідуальні завдання	
-	

** у разі формування малочисельних груп обсяг аудиторного навчального навантаження, відведеного на вивчення навчальної дисципліни, зменшується відповідно до Положення про планування й звітування науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.*

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

Загальні компетентності:

- ЗК4.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК5.** Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК6.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК7.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- СК1.** Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.
- СК2.** Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.
- СК7.** Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місця в них України.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

- РН01.** Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.
- РН03.** Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародними акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.
- РН04.** Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.
- РН13.** Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

1.8. Пререквізити: вивчення цієї дисципліни передбачає попереднє освоєння таких навчальних дисциплін: «Історія міжнародних відносин», «Політична історія та політичні системи країн світу», «Політологія», «Сучасні концепції міжнародних відносин», «Європейська та євроатлантична інтеграція».

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Нормативно-інституційна архітектура та геостратегічні пріоритети зовнішньої діяльності ЄС

Тема 1. Концептуальні та нормативні засади зовнішньої політики ЄС.

Концептуально-нормативні засади зовнішньої політики ЄС. Поняття зовнішньої політики ЄС: її правова природа, інституційна специфіка та відмінність від національних зовнішньополітичних стратегій держав-членів. Цілі зовнішньої політики ЄС: забезпечення міжнародної стабільності, захист цінностей ЄС, сприяння багатосторонності, розвиток партнерств та глобальна відповідальність. Завдання зовнішньої політики ЄС: дипломатичне

представництво, врегулювання конфліктів, розвиток стратегічних відносин, гуманітарна допомога, підтримка демократії та верховенства права.

Тема 2. Інституційна архітектура управління зовнішньою політикою ЄС.

Європейська рада та її роль у визначенні стратегічних пріоритетів зовнішньої політики Європейського Союзу. Рада Європейського Союзу та її функції у забезпеченні Спільної зовнішньої політики та політики безпеки. Європейський парламент: повноваження у формуванні та реалізації зовнішньої політики Європейського Союзу. Європейська комісія та її участь у реалізації зовнішньої політики ЄС. Місія та повноваження Верховного представника з закордонних справ і політики безпеки. Компетенція Європейської служби зовнішніх справ. Суд Європейського Союзу та його роль у нормативно-правовому регулюванні зовнішньої політики ЄС. Функції Європейського економічного та соціального комітету в розвитку зовнішніх відносин Європейського Союзу. Європейський комітет регіонів та забезпечення мережевого виміру зовнішньої політики Європейського Союзу. Роль Європейських агентств у реалізації зовнішньої політики ЄС. Фінансування зовнішньої діяльності ЄС та завдання Європейського Суду аудиторів у контролі за видатками. Ухвалення рішень у сфері зовнішньої політики Європейського Союзу.

Тема 3. Геостратегічні напрями зовнішньої політики ЄС.

Напрями зовнішньої політики ЄС та форми реалізації. Стратегічні партнери Європейського Союзу в світі. Трансатлантичний вимір зовнішньої політики ЄС. Європейський Союз – США: відносини ad hoc. Європейський Союз – Китай: динаміка відносин. Стратегія ЄС до країн Глобального півдня. Європейська політика сусідства. Східне Партнерство. Середземноморський Союз. Євроінтеграційний вимір зовнішньої політики ЄС.

Розділ 2. Багатостороннє співробітництво та безпековий вимір зовнішньої діяльності ЄС

Тема 4. ЄС у системі міжнародних організацій та глобального врядування.

Правові основи співробітництва ЄС з міжнародними організаціями. Членство ЄС у міжнародних організаціях. Співпраця з ООН: участь ЄС у миротворчих операціях, гуманітарних місіях, захисті прав людини, реалізації Цілей сталого розвитку. Представництво ЄС у СОТ. Відносини з ОБСЄ, Радою Європи, СОТ, ВООЗ, МВФ та Світовим банком: напрями співпраці, узгодження політик, участь у глобальному врядуванні. Роль ЄС у регіональних організаціях: співпраця з Африканським союзом, АСЕАН, Латиноамериканськими інтеграційними структурами. Європейський Союз і глобальні клуби.

Тема 5. Спільна зовнішня політика безпеки та оборони: механізми та виклики.

Інституційні засади Спільної безпекової та оборонної політики ЄС: роль Європейської служби зовнішніх дій, Високого представника ЄС з питань зовнішньої політики і політики безпеки, Європейського оборонного агентства та Постійного структурованого співробітництва (PESCO). Ключові документи та стратегічні рамки: Глобальна стратегія ЄС, Стратегічний компас (2022), оборонні ініціативи та механізми кризового реагування. Операції та місії в межах СОП: цивільні та військові місії ЄС у межах Спільної безпекової та оборонної політики в Африці, на Балканах, у Східному партнерстві. Взаємодія з НАТО: принципи комплементарності та партнерства.

Тема 6. Україна в спектрі зовнішньополітичних пріоритетів ЄС.

Еволюція статусу України в зовнішній політиці ЄС: від Європейської політики сусідства та Східного партнерства до набуття статусу кандидата та переговорної рамки про вступ. Війна в Україні як каталізатор переосмислення оборонної політики ЄС та становлення Європейського Союзу як геополітичного актора безпеки. Інституційні та фінансові механізми підтримки: Європейський фонд миру (EPF), Фонд допомоги Україні (Ukraine Assistance Fund), програма Ukraine Facility та залучення прибутків від іммобілізованих російських активів. Військовий та оборонно-промисловий вимір співпраці: запуск Місії ЄС з надання військової допомоги (EUMAM Ukraine) та інтеграція українського ОПК до Європейської оборонно-промислової стратегії (EDIS). Переоцінка безпекових загроз у Європі: протидія гібридним атакам, кіберзагрозам, забезпечення енергетичної незалежності та захист критичної інфраструктури. Роль України у формуванні нової архітектури європейської безпеки та переформатуванні стратегічного партнерства між ЄС і НАТО. Гуманітарний та соціокультурний вимір: дія Директиви про тимчасовий захист для вимушених мігрантів з України та її вплив на внутрішню політику ЄС. Внутрішньополітичні чинники безпекової політики ЄС: вплив громадської думки (Eurobarometer), позиції національних політичних еліт, фактор ультраправих сил та процедурні дилеми консенсусу й права вето.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с. р.		л	п	лаб	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Нормативно-інституційна архітектура та геостратегічні пріоритети зовнішньої діяльності ЄС												
Тема 1. Концептуальні та нормативні засади зовнішньої політики ЄС	16	4	4	-		8	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Інституційна архітектура управління зовнішньою політикою ЄС	22	6	6	-		10	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Геостратегічні напрями зовнішньої політики ЄС.	22	6	6	-		10	-	-	-	-	-	-
Разом за розділом 1	60	16	16	-		28	-	-	-	-	-	-

Розділ 2. Багатостороннє співробітництво та безпековий вимір зовнішньої діяльності ЄС												
Тема 4. ЄС у системі міжнародних організацій та глобального врядування.	16	4	4	-		8	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Спільна зовнішня політика безпеки та оборони: механізми та виклики.	22	6	6	-		10	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Україна в спектрі зовнішньополітичних пріоритетів ЄС.	22	6	6	-		10	-	-	-	-	-	-
Разом за розділом 2	60	16	16	-		28	-	-	-	-	-	-
Усього годин	120	32	32	-		56	-	-	-	-	-	-

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1-2	Концептуальні та нормативні засади зовнішньої політики ЄС	4
3-5	Інституційна архітектура управління зовнішньою політикою ЄС	6
6-8	Геостратегічні напрями зовнішньої політики ЄС	6
9-10	ЄС у системі міжнародних організацій та глобального врядування.	4
11-13	Спільна зовнішня політика безпеки та оборони: механізми та виклики.	6
14-16	Україна в спектрі зовнішньополітичних пріоритетів ЄС.	6
	Разом	32

5. Завдання для самостійної роботи

№	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Завдання: Провести порівняльний аналіз зовнішньополітичних стратегій ЄС та однієї з держав-членів (на вибір). - правова природа - цілі та завдання - інституційна специфіка - сфери збігу та розбіжностей Результати оформити у вигляді аналітичної записки до 5 сторінок (шрифт 14 TimesNewRoman).	8
2	Завдання: Моделювання процесу ухвалення зовнішньополітичного рішення в ЄС. Визначитися відповідно до ролі представника ключових органів управління: Європейська рада, Рада ЄС, Європейський парламент, Верховний представник, Європейська комісія. Підготувати проєкт рішення	10

	про санкції проти третьої країни відповідно до повноважень обраного органу управління (до 3 сторінок). Підготуватися до обговорення з іншими учасниками процедури ухвалення рішень. Фінальна частина — симуляція засідання та ухвалення рішення на практичному занятті.	
3	Тема 3. Геостратегічні напрями зовнішньої політики ЄС. Завдання: Підготувати аналітичне дослідження на відносини ЄС з одним зі стратегічних партнерів (Індія, Канада, Австралія, Туреччина, Японія тощо) • історія відносин • ключові сфери співпраці • конфліктні точки • перспективи розвитку Формат: аналітична довідка (до 5 сторінок) + коротка презентація з рекомендаціями для ЄС (5 слайдів).	10
4	Завдання: Кейс-дослідження участі ЄС у конкретній міжнародній організації. Обрати одну з міжнародних міжурядових організацій і дослідити: • правовий статус ЄС у ній • приклади участі (місії, програми, ініціативи) • вплив ЄС на політику організації • виклики та обмеження Підготувати аналітичну презентацію (8 слайдів).	8
5	Завдання: Підготувати аналітичну записку на одну з місій ЄС у рамках Спільної політики безпеки та оборони (наприклад, EUFOR Althea, EUTM Mali). У аналітичній записці розкрити: - мету та мандат - склад та учасників - результати та виклики - вплив на регіональну стабільність. Обсяг аналітичної записки 5 сторінок + презентація (8 слайдів).	10
6	Завдання: Практичний кейс-аналіз: «Roadmap переговорного кластера: готовність та виклики України». Обрати один із 6 переговорних кластерів вступаючих країн до ЄС (наприклад: Cluster 1: Fundamentals (Основи), Cluster 2: Internal Market (Внутрішній ринок), Cluster 3: Competitiveness & Inclusive Growth (Конкурентоспроможність), Cluster 4: Green Agenda & Sustainable Connectivity (Зелений порядок денний), Cluster 5: Resources, Agriculture & Cohesion (Сільське господарство) або Cluster 6: External Relations (Зовнішні відносини)). План практичного аналізу (що має підготувати студент): Картування розділів (Mapping): Які саме сфери/переговорні розділи включає обраний кластер. Оцінити поточний стан (EU Screening Report): На основі останньої офіційної оцінки Єврокомісії (Звіту про прогрес України в межах Пакета розширення) визначити рівень готовності України за цим кластером (Good level of preparation, Moderately prepared, Early stage тощо).	10

	«Вузькі місця» (Bottlenecks): Вказати 2–3 найскладніші інституційні, законодавчі або економічні вимоги ЄС у цьому кластері, які викликають найбільше дискусій між Києвом та Брюсселем. Визначити, які країни ЄС потенційно можуть висувати додаткові вимоги або блокувати закриття цього кластера (наприклад, аграрний кластер та позиція сусідніх країн ЄС). Запропонувати 2 конкретні кроки для українського уряду/парламенту для прискорення закриття цього кластера. Результат: Аналітична записка (Policy Brief на 2–3 сторінки) + презентація (5–7 слайдів).	
	Усього	56

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання програмою не передбачено.

7. Методи навчання

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентою «Зовнішня політика ЄС»

Шифр ПРН (відповідно до ОНП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
РН01.	Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	Лекція, робота в командах, робота з вторинними даними, виконання практичних завдань, аналіз отриманих результатів	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання аналітичної частини дослідження.
РН03.	Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.	Лекція, робота в командах, робота з вторинними даними, виконання практичних завдань, аналіз отриманих результатів	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання аналітичної частини дослідження.
РН04.	Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої	Лекція, робота з вторинними даними, виконання завдань,	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання

	політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.	презентація результатів досліджень	аналітичної частини дослідження
РН13.	Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.	Лекція, робота з вторинними даними, виконання завдань, презентація результатів досліджень	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання аналітичної частини дослідження

8. Методи контролю

Засвоєння тем (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

контроль та оцінювання активності роботи здобувача під час лекційних та практичних занять (групова дискусія, тренінгові завдання);

контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проектних завдань у ході індивідуально / командної роботи студентів;

контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді усних опитувань);

контроль та оцінювання вмінь вирішувати аналітичні та інші завдання;

контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних технологій;

оцінювання вмінь та навичок збирати та оброблювати дані.

При вивченні кожної теми проводиться поточний контроль. За виконання завдань і роботу на практичних заняттях в рамках однієї теми здобувач може отримати від 1 до 10 балів. Максимальна сума балів за поточним контролем складає **60 балів**.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється після їх завершення на основі проведення **заліку**. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок здобувачів, набутих під час вивчення зазначених тем. Тестове завдання складається з 20 питань, кожному з яких присвоєна кількість балів відповідно до кількості правильних варіантів відповідей, що в сумі складають 40 балів. Максимальна кількість балів, яку можна отримати за підсумковий контроль – 40 балів. Максимальна сума балів за семестр складає **100 балів**.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота	Разом	Залік	Сума
--------------------------------------	-------	-------	------

T1	T2	T3	T4	T5	T6			
10	10	10	10	10	10	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Для допуску до складання підсумкового контролю здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 30 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Методи оцінювання	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Оцінювання аналітичних завдань	Зміст доповіді відповідає темі і розкриває її повною мірою, доповідь супроводжується презентабельною графічною презентацією, відповіді на запитання є вичерпними, логічними і обґрунтованими	10
	Зміст доповіді відповідає темі, але розкриває її не повністю або частково, доповідь супроводжується непрезентабельною графічною презентацією, відповіді на запитання є не повною мірою вичерпними, логічними і обґрунтованими	5-8
	Зміст доповіді не відповідає темі і не розкриває її сутності, відповіді на запитання є хаотичними, неточними або необґрунтованими	1-4
Оцінювання участі у дискусіях при обговоренні доповідей на практичних заняттях	Здобувач вищої освіти бере активну участь у дискусії при обговоренні доповіді; запитання, які він ставить доповідачу, відповідають темі доповіді, є зрозумілими і суттєвими.	2-3
Підсумковий контроль (тестування)	Здобувач правильно відповів на всі тестові питання.	40
	Здобувач правильно відповів на не менш ніж 75 % тестових питань.	30–39
	Здобувач правильно відповів на не менш ніж 50 % тестових питань.	20–29
	Здобувач правильно відповів на не менш ніж 25 % тестових питань.	10–19
	Здобувач правильно відповів на менш ніж 25 % тестових питань.	1–9
	Здобувач не відповів на жодне з тестових питань.	0

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни застосовуються такі моделі використання ШІ:

1. Модель «ШІ заборонено».

Використання технологій штучного інтелекту не допускається під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти, зокрема: усного опитування, модульних контрольних робіт, екзамену (заліку), якщо інше не визначено викладачем, інших видів оцінювання, для яких викладачем встановлено обмеження щодо використання ШІ.

2. Модель «ШІ як асистент».

Під час підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань, рефератів, аналітичних оглядів та інших письмових робіт дозволяється використання ШІ для: пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення, генерації ідей, плану роботи або прикладів.

Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

3. Модель «ШІ як інструмент».

Для окремих лабораторних, практичних, проєктних або дослідницьких робіт використання технологій штучного інтелекту може бути обов'язковою складовою виконання завдання. У таких випадках здобувачі освіти можуть використовувати генеративні моделі ШІ для: аналізу та підготовки даних, генерації, аналізу й оптимізації програмного коду, порівняння результатів роботи різних моделей ШІ, створення візуалізацій, схем або зображень, аналізу великих масивів даних, проведення експериментів із застосуванням сучасних інструментів штучного інтелекту.

Усі результати, отримані за допомогою ШІ, підлягають критичному аналізу, перевірці та доопрацюванню здобувачем освіти.

Декларування використання ШІ.

У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо).

За вимогою викладача здобувач освіти повинен надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання інструментів ШІ.

Недеклароване використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Зарахування неформальної освіти та додаткових активностей

Здобувачі вищої освіти можуть отримати додаткові бали за успішне проходження тренінгів або дистанційних курсів на провідних освітніх платформах (Coursera, Prometheus тощо), які тематично пов'язані зі змістом дисципліни. Проходження курсу або тренінгу має бути підтверджено офіційним документом (сертифікат або свідоцтво). Курс має бути погоджений з викладачем. Рекомендується обговорити вибір курсу заздалегідь. За успішне проходження одного курсу може бути зараховано до 5 балів додаткової поточної успішності.

Додаткові бали можуть бути нараховані за активну участь у наукових конференціях, публікацію наукових статей або тез. Участь підтверджується наданням сертифіката

учасника конференції та/або копіями наукових публікацій тощо. Участь з доповіддю на науково-практичній конференції оцінюється до 5 балів. За публікацію тез конференції можна отримати до 5 балів, за публікацію статті у фаховому виданні - до 10

Кожне звернення розглядається індивідуально. Рішення про зарахування додаткових балів приймається згідно з нормативно-правовими документами, що діють у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна. Незалежно від кількості додаткових активностей, максимальна кількість балів поточної успішності не може перевищувати 60 балів.

Заходи, спрямовані на дотримання академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти:

1. Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
2. Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
3. Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
4. Надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
0-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Зінчук Т. Європейська політика згуртування. Концептуальні засади та досвід для громад. Київ: Центр учбової літератури. 2025. 194 с.
2. Ейнауді Л. Роздуми про Європу. Вибрані статті про суспільство, економіку й політику (тверда обкладинка). Пер. М. Прокопович. Київ: Лабораторія. 2023. 312 с.
3. Зовнішня політика України в умовах європейської інтеграції: проблеми конституційно-правового забезпечення : монографія / Ю. О. Волошин, С. В. Папаяні. Одеса : Фенікс, 2022. 312 с.
4. Основи зовнішньої політики Європейського Союзу : навчальний посібник / Н. А. Вінникова, Є. М. Солових, В. П. Солових, Т. М. Анакіна, Л. О. Чернишова ; за заг. ред. Л. В. Новікової. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. – 144 с
5. Право Європейського Союзу : підручник / за ред. Р. А. Петрова. 11-те вид., змін. і допов. Харків : Право, 2024. 488 с.

Допоміжна література

1. Аджемоглу Д., Робінсон Дж. Чому нації занепадають? Походження влади, багатства та бідності. Пер. О. Дем'янчук. Київ: Наш Формат. 2025. 440 с.
2. Беспалов М. Усе, що ви знаєте про Ірландію, — правда, але... Київ : Віхола, 2023. 320 с.
3. Вінникова Н. Публічна дипломатія України в євроінтеграційному вимірі: виклики та перспективи. *Міжнародні та політичні дослідження*. 2025. Вип. 40. С. 13–22. DOI: <https://doi.org/10.32782/2707-5206.2025.40.1>
4. Вінникова Н., Пересипкіна І. Зовнішньополітичні пріоритети Європейського Союзу після політичного перезавантаження 2024 року. *Регіональні студії*. 2025. № 40. С. 106–111. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2025.40.18>
5. Деак І. Європа на суді. Історія співпраці, опору та відплати під час Другої світової війни. Пер. О. Пелешенко, Д. Антонюк. Львів: Дух і Літера. 2025. 336 с.
6. Джеджора О. Нариси з історії європейської цивілізації. Книга друга: від високого середньовіччя до початку XIX століття. Львів: Видавництво УКУ, 2025. 280 с.
7. Джеджора О. Нариси з історії європейської цивілізації. Книга перша: від витоків до високого середньовіччя. Книга 1. Львів: Видавництво УКУ, 2024. 328 с.
8. Еш Т. Г. Рідні землі. Історія Європи через особисте сприйняття. Харків: Vivat. 2024. 512 с.
9. Комарек С. Європа на роздоріжжі. Львів: Апріорі. 2020. 496 с.
10. Пожар, А., & Пантелеймоненко, А. (2024). Перспективи та проблеми європейської інтеграції України. *Економіка та суспільство*, (65). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-43>
11. Vinnykova N. Prioritizing Resilience within the Eastern Partnership. *International and Political Studies*. 2024. Issue 38. P. 22–31. DOI: <https://doi.org/10.32782/2707-5206.2024.38.2>
12. Ріхтер Й. М. Останній потяг на Захід: переосмислення вступу Румунії в ЄС / пер. з англ. Д. Дубравська, А. Ю. Дубравський. Львів: Видавництво Українського католицького університету 2025. 168 с.
13. Фергюсон Н. Цивілізація. Як Захід став успішним. Пер. В. Циба. Київ: Наш Формат. 2024. 488 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Офіційний вебсайт Європейського Союзу. URL: <https://europa.eu>
 Офіційний вебсайт Європейської Ради. URL: <https://www.consilium.europa.eu>
 Офіційний вебсайт Ради ЄС. URL: <https://www.consilium.europa.eu>
 Офіційний вебсайт Європейської Комісії. URL: <https://ec.europa.eu>
 Офіційний вебсайт Європейського Парламенту. URL: <https://www.europarl.europa.eu/portal/en>
 Офіційний вебсайт Суду Європейського Союзу. URL: <https://curia.europa.eu/jcms/>
 Офіційний вебсайт Європейського Економічного і Соціального Комітету. URL: <https://www.eesc.europa.eu>
 Офіційний вебсайт Комітету Регіонів. URL: <https://cor.europa.eu/>
 Офіційний вебсайт Європейського інвестиційного банку. URL: <https://www.eib.org/en/index.htm>
 Офіційний вебсайт Європейської служби зовнішніх справ. URL: <https://eeas.europa.eu>
 Офіційний вебсайт Європейського суду аудиторів. URL: <https://www.eca.europa.eu>

Офіційний вебсайт Європейського оборонного агентства. URL: <https://eda.europa.eu>
 Офіційний вебсайт Інституту досліджень оборони Європейського Союзу. URL: <https://www.iss.europa.eu>
 Офіційний вебсайт Інформаційного Центру Сусідства ЄС. URL: <http://www.enpi-info.eu>
 Представництво Європейського Союзу в Україні. URL: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk
 Представництво України при Європейському Союзі. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/>
 Євроінтеграційний портал. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/>
 Офіційний вебсайт Європолу. URL: <https://www.europol.europa.eu>
 Інтернет-портал законодавства ЄС. URL: <http://eur-lex.europa.eu>
 Eurobarometer. URL: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/browse/theme>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах продовження дії обставин непереборної сили

В умовах дії обставин непереборної сили освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/розпоряджень ректора/проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі. Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборonoю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Зовнішня політика ЄС».

Додаток 1

Додаток до робочої програми навчальної дисципліни _____
(назва дисципліни)

Дію робочої програми продовжено: на 20____/20____ н. р.

Заступник декана _____ факультету з навчальної роботи

(підпис) (прізвище, ініціали)

«____» _____ 20____ р.

Голова науково-методичної комісії _____ факультету

(підпис) (прізвище, ініціали)

«____» _____ 20____ р.